

Fact sheet taalverwerving en taalontwikkelingsstoornissen

dr. Ellen Gerrits lector Logopedie hogeschool Utrecht, juni 2011
ellen.gerrits@hu.nl

1) De taalverwerving verloopt bijna automatisch

Je kunt als ouder en kind niet snel iets fout doen. Belangrijkste voorwaarde voor de taalverwerving is dat er iemand met je praat (communicatie en taalinput). Taal leren, bijvoorbeeld het Engels op school, verloopt heel anders. Dit is een bewust proces waarvoor je gemotiveerd moet zijn en moet oefenen.

Taalverwerving	Taalleren
<ul style="list-style-type: none">• Onbewust• Kind kan niet weigeren• Relatief onafhankelijk van intelligentie• Onafhankelijk van ambitie• Geen training• Geen correctie mogelijk	<ul style="list-style-type: none">• Bewust• Leerling kan ongemotiveerd zijn• Etc...

2) Meertaligheid veroorzaakt geen taalontwikkelingsstoornis

Baby's en peuters kunnen gemakkelijk meerdere talen tegelijk verwerven. Meertalige kinderen die pas op school Nederlands leren hebben geen taalontwikkelingsstoornis maar een blootstellingsachterstand. Ze leren het beste Nederlands als ze hun eigen taal (b.v. het Turks) goed hebben leren spreken via hun ouders.

3) Een taalontwikkelingsstoornis is een onzichtbare handicap

Kunt u aan dit vrolijke meisje zien dat ze slecht te verstaan is en niet zoveel woorden kent? Nee, een taalontwikkelingsstoornis is een onzichtbare handicap. Kinderen met een taalontwikkelingsstoornis hebben moeite met taal. Verder is er niets met ze aan de hand. Hun intelligentie, gehoor, algemene ontwikkeling zijn normaal. De taalproblemen verschillen per kind en per leeftijd. Bij een peuter kunnen weinig praten en onverstanebaarheid opvallen; bij een ouder kind, de kromme zinnen, verkeerde werkwoorden en woordvindingsproblemen.

4) In elke klas ongeveer 2 kinderen met een taalontwikkelingsstoornis

Van autisme of ADHD hebben mensen vaak wel eens gehoord. De term taalontwikkelingsstoornis is helaas vrij onbekend. Dit suggereert dat er niet zoveel kinderen zijn met taalproblemen. Dat klopt niet. Er zijn minstens zoveel kinderen met taalproblemen als ADHD en minstens 18x zoveel dan met autisme. In elke klas van 30 leerlingen zijn er ongeveer 2 kinderen met een taalontwikkelingsstoornis.

- Prevalentie taalontwikkelingsstoornis: 7,4% (Tomblin e.a., 1997)
- Prevalentie ADHD: 5% (Bishop, 2010)
- Prevalentie Autisme spectrum stoornis: 0,4% (Bishop, 2010)

5) Wat zijn de gevolgen van een taalontwikkelingsstoornis?

Sommige kinderen blijven hun hele leven kampen met hun taalzwakte. Wanneer je moeite hebt met taal heeft dit consequenties voor je eigen ontwikkeling en welbevinden, je schoolloopbaan en carrière.

- Miscommunicatie leidt tot frustratie, onbegrip, minder vriendschappen, vaker gepest worden;
- Mondelinge taalproblemen leiden tot schriftelijke taalproblemen;
- Moeite met leren lezen en spellen leidt tot leerproblemen;
- Zwakke mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden zijn geen pre bij het vinden van een baan;
- Uit onderzoek blijkt dat volwassenen met een taalontwikkelingsstoornis vaker werkeloos zijn, meer psychiatrische problemen hebben en minder liefdesrelaties en vrienden (Clegg e.a., 2005)

6) Oorzaken van taalontwikkelingsstoornissen

Een taalontwikkelingsstoornis is een neurologische ontwikkelingsstoornis van genetische oorsprong (Dale e.a., 1998). De oorzaak ligt niet bij het kind (te lui), de ouders (te dom), of oorsteking. Er is een relatie tussen sociaal-economische status van de ouders en de taalvaardigheid van een kind. Deze relatie kan een weerspiegeling zijn van het voorkomen van taalproblemen in de familie.

7) Wat is het effect van logopedische interventie bij taalontwikkelingsstoornissen?

Er is een positief effect van vroege taalscreening en interventie (twee jaar) op de latere schoolloopbaan van deze kinderen (Van Agt e.a., 2007). Er is een positief effect van logopedische therapie op de taalproductie van peuter en kleuters met een taalontwikkelingsstoornis (Yoder & McDuffie, 2002).

8) Waarom is het belangrijk dat er meer aandacht komt voor het effect van logopedische interventie bij kinderen met een taalprobleem?

- Beschikbaarheid van evidentie: relatief weinig effectonderzoek (o.a. Kalf & De Beer, 2004)
- Omvang van de logopedische zorg: 61% van de logopedisten werkt met kinderen (Priester e.a., 2009)
- Behoeft in het veld: het thema Taalontwikkelingsstoornissen krijgt de hoogste prioriteit (De Beer, 2008)